

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	3
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	8
3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:.....	11
3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил...	11
3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд.....	12
3.4. Нөхөн сэргээлт, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт ...	13
3.5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	14
3.6. Түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс	15
3.7. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	15
3.8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	16
ДҮГНЭЛТ	21

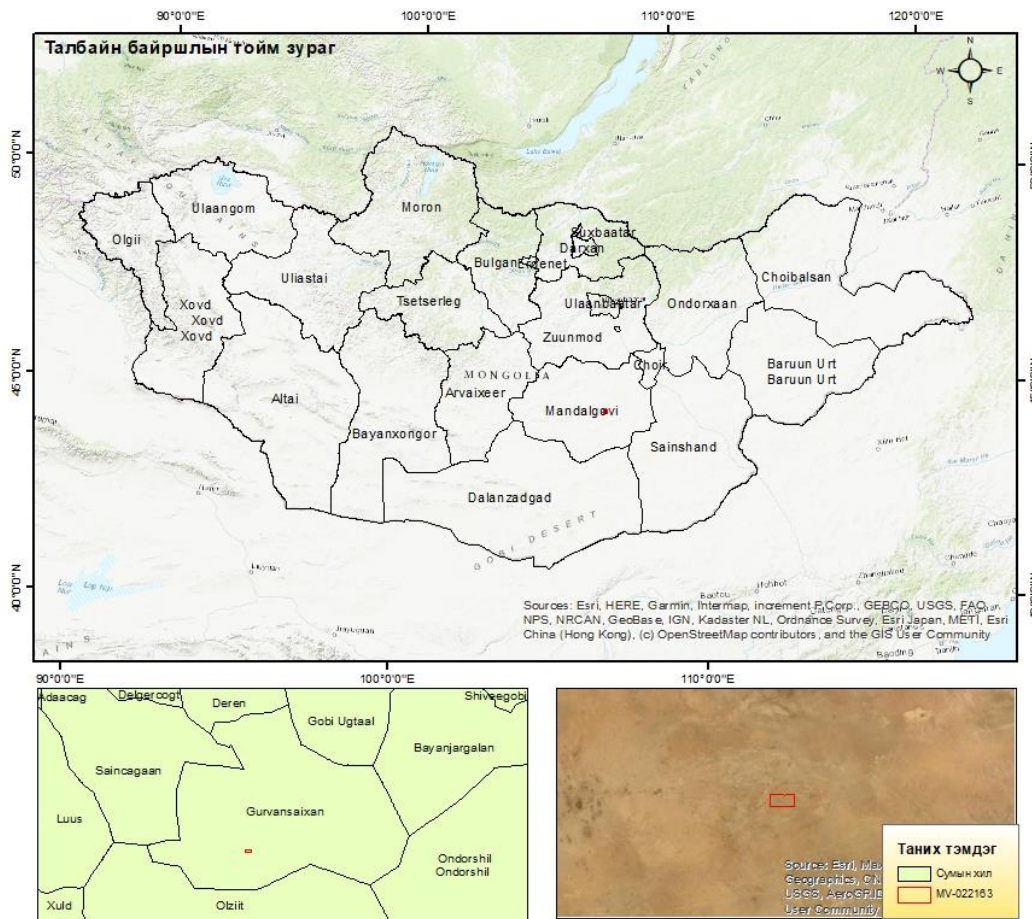
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Төслийн товч танилцуулга

Морьт уулын хайлуур жоншны орд нь засаг захиргааны хувьд Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос урд зүгт 350 км, Дундговь аймгийн төв Мандалговь хотоос зүүн урд зүгт 70 км, Гурвансайхан сумын төвөөс баруун урд зүгт 32 км зайтай. Талбай нь номенклатурын хувьд L-48-94 планшетэд байрладаг.

Хүснэгт 1. Талбайн солбицол

1	106° 56' 20.51"	45° 23' 1.58"
2	106° 56' 23.01"	45° 22' 59.46"
3	106° 56' 31.45"	45° 23' 1.57"
4	106° 57' 19"	45° 23' 1.57"
5	106° 57' 19"	45° 22' 18.5"
6	106° 55' 8.4"	45° 22' 18.5"
7	106° 55' 8.4"	45° 23' 1.58"

Зураг 1. Талбайн байршлын тойм зураг

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-022163 ТООТ
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “МОРЬТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР
ЖОНШНЫ ОРДЫН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Зураг 2. Уурхайн ерөнхий байдал

“Морьт уул”-ын хайлуур жоншны ордын нөөцийн тооцоог хайгуулын 6-н шугамд өрөмдсөн 518 т.м бүхий 10 цооног, 1749 м³ суваг нэвтрэлт, 169 ш төрөл бүрийн сорьцын лабораторийн шинжилгээний үр дүн, холбогдох судалгааны үр дүнгээр тооцсон болно. Морьт уулын хэсгийн хэмжээнд бодитой (В) зэрэглэлээр 52.05%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 70.55 мян.тн хүдэрт 36.72 мян. тн флюоритын нөөц, боломжтой С зэргээр 51.18%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 49.63 мян.тн хүдэрт 25.4 мян.тн флюоритын нөөцтэй. Нийт бодитой, боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 51.69%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 120.18 мян.тн хүдэрт 62.12 мян.тн флюоритын нөөцтэй гэж тогтоосон.

Анх АМГ-ын Кадастрын хэлтсийн даргын 2016 оны 1-р сарын 7-ны өдрийн 21 тоот шийдвэрээр “Очир Ундраа” ХХК-д Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших “Цагаан дэл” нэртэй XV-020438 тоот 8923.96 га талбай бүхий хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг олгосон. Уг тусгай зөвшөөрлийг АМГТГ-ын Геологи, Уул уурхайн кадастрын хэлтсийн даргын 2021 оны 07-р сарын 09-ний өдрийн 258 тоот шийдвэрээр XV-020438 тоот хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг “Очир Ундраа” ХХК-аас “Очир Мандал Хайрхан” ХХК руу бүхэлд нь шилжүүлсэн байдаг.

Ордын уул техникийн нөхцөл

Морьт уулын хайлуур жоншны орд нь 3 хүдрийн биетээс тогтох ба хүдрийн биетүүд нь харьцангуй жижиг, хүдрийн агуулга бага зэргийг харгалзан үзээд III бүлгийн ордод хамруулсан.

Хүдрийн биетийн хувьд өргөргийн дагуу чиглэлтэй хойшоо 60-80°-ын өнцгөөр унасан, судал, линз хэлбэртэй, суналын дагуу 100-130 м урттай, 2.0-9.3 м зузаан үндсэн гурван хүдрийн биетээс бүрдэнэ. Ордын хэмжээнд бодитой (В) зэрэглэлээр 52.05%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 70.55 мян.тн хүдэрт 36.72 мян. тн флюоритын нөөц, боломжтой С зэргээр 51.18%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 49.63 мян.тн хүдэрт 25.4 мян.тн флюоритын нөөцтэй. Нийт бодитой, боломжтой (В+С) зэрэглэлээр 51.69%-ийн СаF₂-ийн агуулга бүхий 120.18 мян.тн хүдэрт 62.12 мян.тн флюоритын нөөцтэй гэж тогтоосон.

- Хүдрийн эзлэхүүн жин /дундаж/ - 2.73 тн/м³

- Хүдрийн дундаж агуулга – 34.65%

- Чулуулгийн шахалтын бат бөх – 39.3-115.5 мПа

- Хөрсний чулуулгийн бат бэхийн коэффициент (М.М.Продтъяковын ангилал)

f =8-14 байна.

Уурхайн ашиглалтын технологи

Оновчлолын тооцоолол, мөнгөн урсгалын шинжилгээний үр дүнгээр уурхайн эцсийн хүрээ хязгаар RF=2 үед орлогын хүчин зүйл эерэг байгаа учир ордын бүх нөөцийг ашиглах хувилбарыг сонгож байна.

Ордыг ашиглах технологи нь уурхайн хөрс хуулалт, хүдэр олборлолтын болон туслах ажлуудыг иж бүрнээр нь аюулгүй, эдийн засгийн үр ашигтай, ашигт малтмалын нөөцийг зохистой ашиглахын зэрэгцээ төлөвлөгөөт бүтээлийг хангах ёстой. Ордын геологи болон уул техникийн нөхцөл талаас гадаад овоолго бүхий тээвэртэй ашиглалтын системийг хэрэглэх нь хамгийн зохистой шийдэл болох юм. Иймээс хөрсийг гадаад овоолгод хураах тээвэртэй ашиглалтын систем бүхий технологийг сонгон авсан. Уулын ажлын ерөнхий чиглэл дээрээс доош чиглэсэн байна.

Уурхайн үндсэн болон туслах тоног төхөөрөмжүүдийг захиалагч компанийн техникийн даалгаварт тусгасан саналын дагуу авч тооцсон. Өрөмдлөгийн ажилд Atlas Copco DM25 маркийн өрмийн машин, ухаж-ачих үндсэн тоног төхөөрөмжөөр 1.1 м3 утгуурын багтаамжтай Hyundai-NX180L маркийн гидравлик экскаватор, уулын цулыг тээвэрлэхэд 20 тонны даацтай Howo маркийн автосамосвал тус тус хэрэглэнэ. Экскаваторын ашигтай ажиллагааг хангахын тулд тэслэгдсэн уулын цулын мөргөцгийн хэлбэрийг оновчтой байлгах, зам талбай цэвэрлэх, овоолго дээрх хөрс түрэх зэрэг туслах ажлуудад Shantui-SD13 төрлийн бульдозер, CAT-160K грейдер зэргийг ашиглахаар төсөлд тусгав.

Ил уурхайн процесс

Ил уурхайн процесс нь уурхайн хөрс хуулалт, хүдэр олборлолт, овоолго байгуулах болон туслах ажлуудыг иж бүрнээр нь аюул осолгүй, эдийн засгийн үр ашигтай явуулах, зорилгод бүтээмжийг хангах ёстой.

Ил уурхайд дараах процессууд явагдана: Үүнд

- Шимт хөрс хуулалт
- Өрөмдлөг, тэсэлгээ
- Ухаж ачих
- Тээвэрлэх

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Байгаль, цаг уур: Дундговь аймгийн агаарын температур ОЖД-аар 1,1-4,7 градусын хооронд хэлбэлздэг байна. Хамгийн хүйтэн 1 дүгээр сард агаарын дундаж температур -16,7 градусаас -19,6 градус байхад агаарын үнэмлэхүй хамгийн бага -39,7 градус 1981 онд Сайхан-овоо өртөөнд ажиглагдсан байдаг. Хамгийн дулаан 7 дугаар сард агаарын температур 19,9 градусаас 22,3 градус байхад агаарын үнэмлэхүй их температур 41,3 градус Гурвансайхан өртөөн дээр 1999 онд ажиглагдсан байдаг байна. Дундговь аймгийн агаарын дундаж температур 2,6 градусаар дулаарсан.

Ургамлын бүрхэвч: Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт орших төслийн талбай нь Монгол орны ургамал газарзүйн тойргоор Дундад халхын хээрийн тойрогт хамаарагддаг (Өлзийхутаг Н.). Энэ тойрогт 793 зүйл ургамалтай бөгөөд зөвхөн энэ тойрогт ургадаг 1 зүйл (*Paraver rubro-aurantiacum*)ийн ургамалтай. Дундад Халхын тойргийн үндсэн төрхийг үзүүлэх зүйлүүд: Жижигнавчит харгана (*Caragana microphylla*), Япон хайлас (*Ulmus pumila*), Бариулт бүйлэс (*Amygdalus pedunculata*), Дэрэвгэр тарна (*Polygonum divaricatum*, Дорнодын хамхуул (*Corispermum orientale*), Дэрвээн цульхир (*Agriophyllum pungens*), Монгол хамхуул (*Corispermum mongolicum*), Үслиг мананхамхаг (*Bassia dasyphylla*), Козловын сүүт-өвс (*Euphorbia kozlovii*), Сибирь шорной (*Atriplex sibirica*), Эрлийз лууль (*Chenopodium hybridum*), Клеменцийн ортууз (*Oxytropis klementzii*), Хангайн шарилж (*Artemisia changaica*), Толгодын багваахай (*Taraxacum collinum*) зэрэг болно.

Ан амьтан: Гурвансайхан сумын нутаг нь байгалийн бүс бүслүүрийн хувьд хуурай хээр, цөлжүү хээрт хамаарна. Тиймээс говь, цөлийн амьтад зонхилон байршина. Амьтны тархалт, тоо хэмжээний хувьд дунд зэрэг. Туурайтнаас намартаа цагаан зээр нүүдэллэн ирдэг. Жигүүртнээс элээ, хэрээ, тас, харцага, ногтруу, шаазгай, шар шувуу, ууль, тагтаа, хэвлээр явагчдаас могой, гүрвэл мэрэгчдээс үлийн цагаан, шар сүүлт, алаг даага, махчин амьтдаас чоно, үнэг, хярс, шавж идэштнээс зараа зэрэг тохиолдоно.

Хөрсөн бүрхэвч: Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт байрлах энэхүү уурхай нь Хөрс-Газарзүйн мужлалаар хөрс био-уур амьсгалын Хангайн их мужийн Өргөргийн бүсшилтэй нутаг Бүрд-Баянцагааны 3-р тойрогт хамрагдана. Газрын гадаргын хэлбэр дүрсийн хувьд нам өндөртэй ухаа толгод тэдгээрийг хоорондох хөндий болон хэрчигдлүүд ажиглагдана. Судалгаанд хамрагдсан талбайд толгодын хүрэн хөрс зонхилон тархсан байна. Төслийн талбайн хөрсөн бүрхэвч антропоген болон техноген нөлөөлөлд өртөөгүй байгаа бөгөөд зөвхөн байгалийн гаралтай хөрс болон усаар элэгдсэн хэлбэрүүд ажиглагдаж байна.

Газар зүй: Говийн их мужийн, умард говийн ухаа толгодлог талын дэд мужид хамаарна. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутгийн баруун урд хэсэгт хээр ба говийн их мужийн шилжилтийн заагийн цав толгодлог, ухаа гүвээт гэсэн хоёр төрлийн гадарга зонхилдог.

Дундговь аймаг

Дундговь аймаг нь Монгол улсын нутгийн төв хэсэгт 74.69 мянган хавтгай дөрвөлжин км нутаг дэвсгэртэй бөгөөд урд талаараа Өмнөговь, баруун талаараа Өвөрхангай, хойд талаараа Төв, зүүн хойд талаараа Говьсүмбэр, зүүн урд талаараа Дорноговь аймгуудтай тус тус хиллэн оршино. Аймгийн төв Мандалговь хот нь Улаанбаатар хотоос 270 км зайтай бөгөөд

Дундговь аймаг нь 15 сум, 68 багтай. Аймаг нь 47,274 хүн амтай ба 14 мянган айл өрхтэй. Нийт хүн амын 50.3 хувь эрэгтэйчүүд, 49.7 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Гурвансайхан сум

Гурвансайхан сум нь 541.64 мян.га талбай бүхий газар нутагтай. Газарзүйн хувьд говийн бүсэд багтдаг, сумын хамгийн хойд талын цэг Баянзүрх уул, урд цэг Хэрээ шарга овоо, Зайрмагтайн худаг, зүүн захын цэг Хамар цагаан жаргалан уул, баруун захын цэг Хөөвөрийн худаг хүрдэг. Тус сум нийт 2.1 мянган хүн амтай үүний 51.0% эрэгтэйчүүд, 49.0% эмэгтэйчүүд байна.

2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, биелэлт

2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу боловсруулан батлуулсан.

Ордын хувьд 2023 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийхгүй.

Дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр БОННУ-нд тусгагдсаны дагуу “Их газрын чулуу” БЦГ-тай гэрээ хийн судалгааны ажилд шаардлагатай камер нийлүүлэх ажилд хөрөнгө оруулан хамтран ажилласан.

Ус ашиглах, болон хог хаягдлын гэрээг орон нутгийн байгууллагуудтай хийн, гэрээний ажилласан.

“Тэр бум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд орон нутгаас заасан талбайд төлөвлөсний дагуу 300 ш мод суулгасан.

2023 оны орчны хяналт шинжилгээний ажлыг Байгаль орчны үнэлгээ зөвлөгөөний “Ногоон эко мандала” ХХК-тай гэрээ хийн 8-р сард хийлгэсэн бөгөөд тус ажлын хүрээнд агаар, ус, хөрснөөс дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилгээ хийлгэн, ургамлын судалга хийлгэсэн.

Бид 2023 оны БОМТ-д заардсан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлж ажилссан.

3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:

Үйл ажиллагаа явагдахаас өөр газруудад машин, техникүүдийг замбараагүй явуулахгүй байх зааварчилгааг тогтмол өгч мөрдүүлж ажилласан ба 2023оны БОМТ-д тусгагдсан дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 2. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Уурхайн дотоод замыг услах,	Уурхайн дарга	Усалгааг тогтмол хийж байсан. 500.0 мян төгрөг
2	Уурхайд ажиллаж байгаа машин техникийн кабин доторх агааржуулах төхөөрөмж, хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, хаалга, цонхны чигжээс, хамгаалалтын үзлэгийг тогтмол хийж, зөрчил илэрсэн тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авч бүхээгт тоос орохгүй болгох арга хэмжээ авч байх		250 мот/цаг тутамд тээврийн хэрэгслүүдийн масло, маслын шүүр, агаар болон, түлшний шүүрүүдийг байнга сольж байсан. Үйл ажиллагааны зардалд орсон
3	Мөн агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.		Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг 8-р сард хийлгэсэн.
4	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлнө. Уулын ажилд хамрагдах тээврийн хэрэгслүүд байна.		Агаарын бохирдлын төлбөр төлсөн
	Нийт		500.0 мян төг

3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил

Ус, усан орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

Ус ашиглах гэрээг 2023 оны 4-р сарын 19-ны өдөр Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын засаг даргатай гэрээ байгуулсан.

Хүснэгт 3. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ус ашиглах гэрээгээ байгуулан төлбөрөө төлнө	Компанийн захирал	Ус ашиглах гэрээг байгуулсан. Гэрээг хавсаргав
2	Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулах	Уурхайн дарга	Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулсан. Зардал нь үйл ажиллагааны зардалд орсон
3	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу шинжилгээ хийлгэх		Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг 8-р сард хийлгэсэн.
	Нийт зардал		- мян.төг

3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Хүснэгт 4. Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Газар эзэмших гэрээгээ орон нутагтай байгуулан төлбөрөө төлөх.	Компанийн захирал	Хүсэлтээ өгсөн бөгөөд Иргэдийн хурлаар батлагдсан бөгөөд Засаг даргын захирамж хүлээгдэж байна.
2	Засварын газраас өөр газарт тос масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч хог хаягдал руу ачуулна.	Уурхайн дарга	Бохирдсон хөрс, шатах тослох материалын хог хаягдлыг Чойр-т байрлах өөрийн засварын газарлуу зөөвөрлөх арга хэмжээ авч ажилласан
3	Шимт хөрсний нөөц бий болгох стандартын дагуу овоолж, хадгалах		Шимт хөрсийг MNS 5916:2008 стандартын дагуу, хуулж хадгалсан 500.0 мян.төгрөг зарцуулав
	Нийт зардал		500.0 мян.төг

Хүснэгт 5. Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дарга	Тусгай зөвшөөрлийн талбай болон орон нутагт тогтсон маршрутаар зорчсон бөгөөд гарц таних тэмдэг байршуулсан
2	Гал түймрийн аюулаас хамгаалж гал унтраах багаж хэрэгслийг хотхонд байршуулсан.	Уурхайн дарга	Багаж хэрэгсэлд нийт 500.0 төгрөг
3	Орд орчмын ургамлын бүрхэц, зүйлийн бүрдлийн судалгаа	Компанийн захирал	Орд орчмын хяналт шинжилгээний ажлыг 8-р сард хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд зардал нь хяналт шинжилгээ, мониторингийн зардалд орсон.
	Нийт		500.0

3.4. Дүйцүүлэн хамгаалах, тэр бум мод арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 2023 онд уурхайн техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй.

Хүснэгт 6. Тэр бум мод хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Шимт хөрс хадгалах хамгаалах		Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажлуудад тусгагдсан
2	“Тэр бум мод” Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд 2023 онд орон нутгаас зааж өгсөн талбайд 300 ш мод сөөг тарималжуулахаар төлөвлөв.		300 ш мод орон нутгаас заасан талбайд тарималжуулав Зардал нь 3500.0 мян.төг
	Нийт зардал		3500.0 мян.төг

Зураг 3. Төслийн талбайд ногоон байгууламж байгуулах зорилгоор мод тарималжуулав

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд БОННУ-д тусгагдсаны дагуу Их газрын чулуу БЦГ-тай хамтран ажиллалаа.

Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд БОННУ-д тусгагдсаны дагуу Их газрын чулуу БЦГ-тай хамтран амьтны тооллого хөдөлгөөнт камержуулалтын систем-д хамтран ажиллах		2023 оны 6-р сарын 23-ны өдөр байгуулсан гэрээний дагуу тус ажлыг хийж гүйцэтгэв. Тайланг хавсаргав 3000.0 мян.төгрөг зарцуулсан.
	Нийт зардал		3000.0 мян.төг

3.5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 8. Хог хаягдлыг менежментээр хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ахуйн хог хаягдлаа эрх бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан зайлуулах.	Компанийн захирал	2023оны 4-р сарын 21-ны өдөр Гурвансайхан сумын засаг дарга Э. Адьяабаатар байгуулсан гэрээний дагуу сарын 300.0 мян.төг нийт 2700.0 мян.төгрөг төлсөн.
2	Хог хаягдлын төлбөрөө төлөх.		
3	Ахуйн хаягдлыг хаях цэг байгуулах.		
4	Хог хаягдлын гэрээнд заасны дагуу эзэмшил газрын ойролцоо талбайг цэвэрлэх		
5	Орчин тойрондоо гэрэлтүүлэг хийсэн.		
	Нийт зардал		2700.0 мян.төгрөг

Зураг 4. Хог хаягдлын цэг байгуулж ангилан ялгасан байдал

3.6. Түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс

Ордын ашиглалтын талбай түүний ойр орчимд түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс байхгүй болно.

3.7. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан н эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Аваар устгахтөлөвлөгөөнд заагдсан арга хэмжээнүүдийг авах	Компани йн захирал	Төслийн бүх хугацаанд Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд Аваар устгах төлөвлөгөөнд заагдсан арга хэмжээнүүдийгавч ажилласан
Нийт зардал			- мян.төгрөг

3.8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавихыг уурхайн дарга хариуцан ажилласан.

Хүснэгт 9. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн удирдлага зохион байгуулалтын ажил

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хариуцсан эзэн	Тайлбар, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөж ажилласан.	Уурхайн дарга	Дотоод төлөвлөлтөөр
2	Газрын төлөв байдлын хянан баталгааг 2023 онд “Эко хайран” ХХК буюу Геодезийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ газрын мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэсэн. Байгаль орчны аудитыг хийлгэх хуулийн хугацаа болоогүй тул 2023 онд хийлгээгүй 2024-2025 онд хийлгэхээр төлөвлөж байна.	Уурхайн дарга	Дотоод төлөвлөлтөөр

3.9. Хяналт шинжилгээний ажлын биелэлт

№	Хяналт шинжилгээний дээж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ явуулсан хугацаа	Хяналт шинжилгээ явуулсан байршил	Хяналт шинжилгээ хийсэн багаж, холбогдох стандарт
1	Агаар	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж,	8 сард	Уурхайн хотхон Засварын талбай, Уурхайн карьер, Уурхайн зам	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар- хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2007 Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 Агаарын тоосжилтыг Dusttrak 8530 Шинжилгээний аргын стандарт, MNS 17.2.5.12:88 MNS 17.2.5.11:88
2	Ус	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, бактерлогийн шинжилгээ (рН, ЕС, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, рН, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , CO ₃ , HCO ₃)	8 сард	Гүний худаг	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2008, Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2005, Бохир ус 4943:2015,
3	Хөрс	Хөрсний агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилцох кали, карбонат, Хүнд металл (Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери	8 сард	Засварын талбай Шимт хөрсний овоолго, кемп	- MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл - MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох - MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам - MNS(ISO)4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх

2023 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 8-р сард Байгаль орчны үнэлгээ, зөвлөгөөний “Ногоон Эко Мандала” ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, хөрс, агаарын шинжилгээг хийлгэсэн.

Агаар:

Агаарын чанарын хэмжилт нь агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016-аас тоосны агууламж болон азот, хүхэрлэг хийн агууламжаар хэтэрсэн үзүүлэлт байхгүй.

Ургамал:

Цөлийн хээрийн үндсэн бүлгэмдэл болох баглуур-улаан бударганат бүлгэмдэлтэй. Гуу жалгаараа хармагт, бударганат зэрэг хагас сөөглөг ургамалын ургамалжилтай.

БОНХАЖЯ-ны 2015 оны 282 дугаар сайдын тушаалаар батлагдсан Ашигт ургамлын жагсаалтад ховор тархалтай 1 зүйл (*Zygophyllum potaninii*- потанини улаан тулам), элбэг тархалттай 7 зүйл (*Allium polyrrhizum*-таана, *Convolvulus ammonii*-Аммоний сэдэргэнэ, *Peganum nigellastrum*- өмхий өвс, *Rheum nanum*- намхан бажууна) ургамал ургана.

Бэлчээрийн талхагдал бага.

Хөрс:

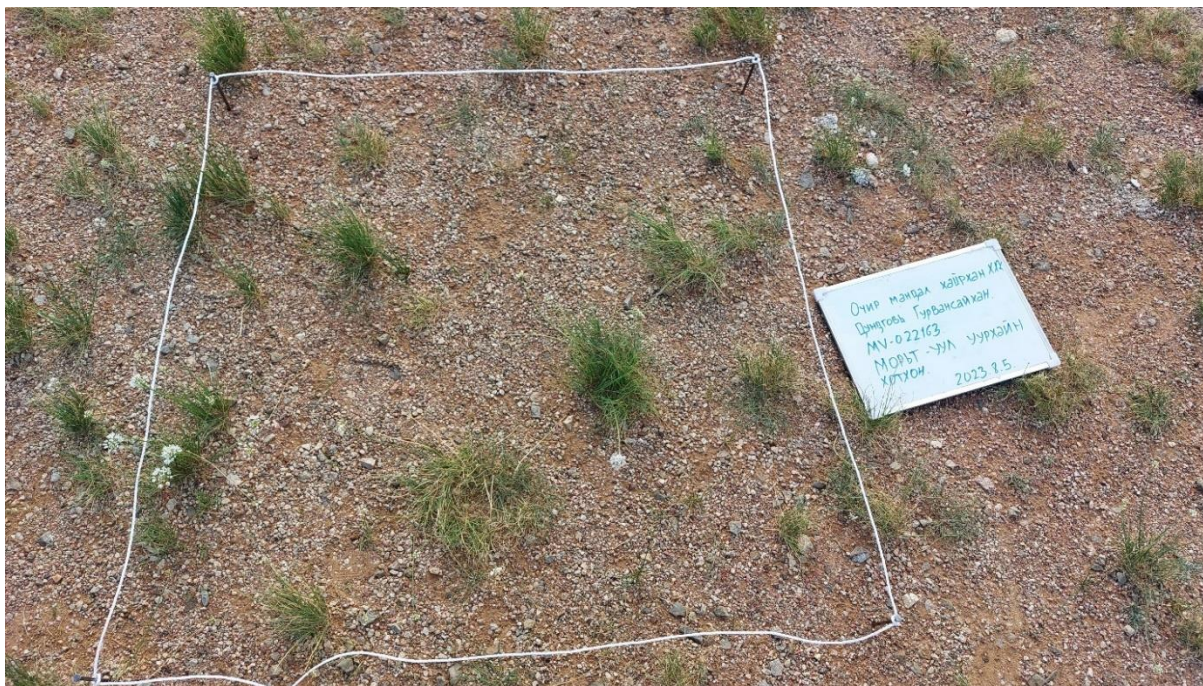
Хөрсөн дээр хүнд металл илрээгүй. Цаашид засварын талбайг цементлэхийг зөвлөсөн. Бактериологийн шинжилгээгээр эмгэг төрөгч зүйл илрээгүй.

Ус:

Ундны усны химийн шинжилгээг “Инженер геодези” ХХК-ын Усны лабораторид шилжүүлсэн. Ундны усны шинжилгээг тус талбайд ойролцоо байдаг малчны гар худгаас ундны усаа зөөврөөр хангадаг. Тус худгийн уснаас химийн шинжилгээ хийлгэсэн. Энэ худгийн ус нь химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэгдүү буюу харьцангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус байна.

Зураг 5. Уурхайн Орчны хяналт шинжилгээ хийж байх үед /2023.08.05/

Хүснэгт 9. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

Д.д	Зардлын утга	Нийт зардал, мян.төг
1	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	500.0
2	Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	500.0
3	Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	500.0
4	Хог хаягдлын менежментээр хийгдсэн ажлын зардал	2700.0
5	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	-
6	Нөхөн сэргээлт, дүйцүүлэн хамгаалах, мод тарималжуулах ажилд	6500.0
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	5000.0
8	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	Дотоод зардал
	2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн	15700.0

ДУГНЭЛТ

“Очир мандал хайрхан” ХХК-ийн “Морьт уул”-ын хайлуур ордын талбай нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын нутагт байрладаг. Уурхайн ус ашиглах гэрээг Засаг даргатай 2023 оны 4-р сарын 19-ны өдөр байгуулсан. Техникийн болон Биологийн нөхөн сэргээлт 2023 онд төлөвлөөгүй бөгөөд шимт хөрс хадгалж хамгаалах ажил хийгдсэн.

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хувьд Очир мандал хайрхан ХХК нь 2023 онд Их Газрын чулуу БЦГ-тай гэрээ байгуулан ажилласан

“Тэр бум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд орон нутгаас заасан талбайд төлөвлөсний дагуу 300ш мод суулгасан.

2023 оны орчны хяналт шинжилгээний ажлыг Байгаль орчны үнэлгээ зөвлөгөөний Ногоон эко мандала ХХК-тай гэрээ хийн 8-р сард хийлгэсэн бөгөөд тус ажлын хүрээнд агаар, ус, хөрснөөс дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилгээ хийлгэн, ургамлын судалга хийлгэсэн

Тусгай зөвшөөрлийн талбайд улиас тарималжуулсан.

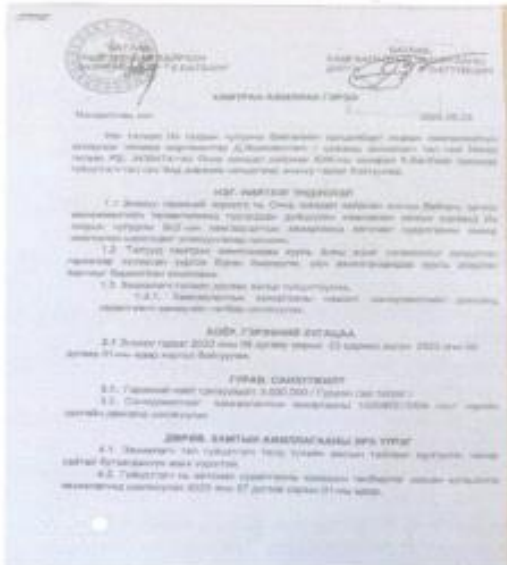
2023 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 8-р сард Байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээний эрх бүхий “Ногоон Эко Мандала” ХХК-аар хийж гүйцэтгүүлсэн. Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, агаарын тоосжилт, хөрс, усны шинжилгээ хийсэн.

Нийт 2023 онд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт 15.7 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Хамтран ажиллах ажлын гэрээний тайлан

Очир мандал хайрхан ххк-тай байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд манай хамгаалалтын захиргаатай хамтран ажиллах гэрээг 2023 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдөр байгуулсан. Тус гэрээнд судалгааны ажилд шаардлагатай камер нийлүүлэх 3000000 /гурван сая/ төгрөгийг байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлсэн.

Тус санхүүжилтийг хамгаалалтын захиргаа Эрс тэс дизайн ххк-тай тоног төхөөрөмж нийлүүлэх гэрээ байгуулан судалгаанд шаардлагатай 150-500 тай канон линз 1 ширхэг, апаратыд холбох хүзүүч холбоо 1 ш, дроны цүнх 1ш, камерны цүнх 1ш нийт 3000000 төгрөгийн эд зүйлсийг нийлүүлэх гэрээ байгуулах хугацаандаа нийлүүлэгч талаас авсан. Тус тоног төхөөрөмжүүдийг байгууллагын өмчид бүртгэсэн.

Их газрын чулууны байгалийн цогцолборт
газрын хамгаалалтын захиргаа

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ МУ-022163 ТООТ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “МОРЬТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

ХААН БАНК		БАНК ХООРОНДЫН ШИЛЖҮҮЛЭГ / CLEARING SLIP	
		ОНГУУУ	САР/ММ
		2023	06 29
Гүйцэтгэх өгнөө / Value Date:			
Хүлээн авагчийн / Recipient's Information			
Дансны № эсвэл IBAN / Account No or IBAN	Нэр (байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual		Банкны нэр / Bank name
100900013406	60 НӨХӨН СЭРГЭЭЖ БАТАЛГАА		ГЕРИЙН САН
Валют / Currency	Дүн Тооцоор / Amount	Дүн үсгээр / Amount in words	
MNT	₮6,100,000.00₮	₮Зургаан сая нэг зуун мянган төгрөг₮	
Шилжүүлгийн утга / Description		Шилжүүлгийн дараалал / Transaction order	
MV022163 2023ОНЫ 60-В НӨХ СЭР БАРЬЦАА			
Шилжүүлэгчийн / Sender's Information			
Дансны № эсвэл IBAN / Account No or IBAN	Нэр (байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual		
5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН		
Валют / Currency	Дүн Тооцоор / Amount	Дүн үсгээр / Amount in words	
MNT	₮6,100,000.00₮	₮Зургаан сая нэг зуун мянган төгрөг₮	
Хүлээн авагчийн / Receiver's Information			
IBAN	Нэр (байгууллага эсвэл иргэн) / Name of organization or individual		Банкны нэр / Bank name
100900013406	ТОРИН САН		ГЕРИЙН САН
Шилжүүлэгчийн болон шилжүүлгийн мэдээлэл / Sender and transaction's Information:			
Дансны № эсвэл IBAN / Account No or IBAN	Валют / Currency	Мөнгөн дүн / Amount	Гарын үсэг, тамга / Signature, stamp
5466120492	T	6100000	1.
Шилжүүлгийн утга / Description:			2.
MV 022163, 2023 ОНЫ 60-В НӨХӨН СЭРГЭЭЖ БАТАЛГАА			
Эмгэгүү, баримтлах бичлэгээр бус мэдээлэл нь унган эвч болгохыг дор гарын үсэг зурснаар батална. By signing in this form, I confirm the accuracy of the information provided here and assume responsibility for its accuracy.			
Банкны тэмдэглэл / For Bank use only			
Хураангуй / Fee amount	Журнал № / Journal No	Гарын үсэг / Signature	Өгөгдөл / Date
500	21593377		2023/06/29
		Баталсан / Bank Staff No	Шилжүүлгийн регистрийн дугаар / Customer ID
		18450	20101000475320417

ХӨРС СУДЛАЛЫН
ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Дугаар: 23/1375

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК

Утас/Факс 77278899, 77288899

E-mail: soil_lab@g-mongol.mn

Дээж авсан огноо: 2023 он 08 сарын 07

Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 08 сарын 08-09

Дээж авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Гурвансайхан сум, “Очирмандал хайрхан” ХХК, MV-022163, Морьт уул талбай

Кординат: -

НДТ: -

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: “Ногоон эко мандала” ХХК

Харилцах утас: 80108001, 90996660

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЦ, dsm	Ялзмаг, %	NO ₃ мг/100г	CaCO ₃ %	Шингээгдсэн сууриуд мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
										Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14
1	23/3570	Хотхон	-	9.43	0.17	0.385	0.27	0.16	0.32	7.1	5.1	1.0	32
2	23/3571	Шимт хөрс	-	8.65	0.27	0.595	0.53	0.29	1.92	8.6	2.2	2.2	18

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд %, ширхэгийн хэмжээ, мм						
				1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	23/3570	Хотхон	-	37.5	40.4	4.3	2.9	10.5	4.4	17.9
2	23/3571	Шимт хөрс	-	29.9	30.5	12.5	5.2	15.8	6.1	27.1

Хөрсний хүнд металл

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	23/3572	З/талбай	-	23.1	ND	29.4	10.8	65.8	10.7
Хүлцэх агууламж /MNS 5850:2019/				150,0	3,0	100,0	100,0	300,0	150,0
Хортой агууламж /MNS 5850:2019/				1000,0	10,0	500,0	500,0	600,0	400,0
Аюултай агууламж /MNS 5850:2019/				1800,0	20,0	1200,0	1000,0	1000,0	1500,0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

*ND-not detect

Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.

Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:

(MNS 3310:1991, MNS ISO 10390:2001, MNS 6824:2020, MNS ISO 11466:2007)

Лабораторийн эрхлэгч:

Л.Магаандархи /MS.c/- 2

Задлан шинжээч:

О.Дагвийжалан /MS.c/

ХӨРС СУДЛАЛЫН
ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Дугаар: 23/1377

ИНЖЕНЕР ГЕОДЕЗИ ХХК

Утас/Факс 77278899, 77288899

E-mail: soil_lab@geo-mongol.mn

Дээж авсан огноо: 2023 он 08 сарын 07

Шинжилгээ хийсэн огноо: 2023 он 08 сарын 08-09

Дээж авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Гурвансайхан сум, “Очирмандал хайрхан” ХХК, MV-022163, Морьт уул талбай

Кординат: -

Дээж шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: “Ногоон эко мандал” ХХК

Харилцах утас: 80108001, 90996660

Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Морьт уул худаг

Лаб № 23/3574

Усны химийн задлан шинжилгээний дүнд

Анион	мг/л	мг/экв	%, мг-экв/л	Катион	мг/л	мг/экв	%, мг-экв/л
Cl ⁻	148.89	4.19	36.52	Na ⁺ +K ⁺	125.66	5.46	47.57
SO ₄ ²⁻	95.90	2.00	17.38	NH ₄ ⁺	0.10	0.01	0.05
NO ₂ ⁻	30.62	0.49	4.30	Ca ²⁺	68.14	3.40	29.60
NO ₃ ⁻	0.03	0.00	0.01	Mg ²⁺	31.62	2.60	22.64
CO ₃ ²⁻	0.00	0.00	0.00	Fe ²⁺	0.30	0.02	0.14
HCO ₃ ⁻	292.90	4.80	41.79	Fe ³⁺	0.00	0.00	0.00
Дүн	568.33	11.49	100.00	Дүн	225.82	11.49	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:	794.15 мг/л
HCO ₃ ⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын нийлбэр:	648.0 мг/л
Хуурай үлдэгдэл:	836.0 мг/л
Ерөнхий хатуулаг:	6.00 мг-экв/л
pH:	7.99
Исэлдэх чанар:	0.96 мг/л

Усны физик шинж. чанар

Шүүгдэсний өнгө: Өнгөгүй
Үнэр: Үгүй
Амт: -
Булингар: Тунгалаг
Тунадас: Үгүй

Усны давсны химийн найрлагын томьёо $M(836.0 \text{ мг/л}) = \frac{Cl - 36.52 \text{ HCO} - 41.79}{Na+K 47.57 \text{ Ca} - 29.60 \text{ Mg} - 22.64}$

Тайлбар

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ хлорын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн , чанарын хувьд цэнгэгдүү буюу харицангуй ихэвтэр эрдэсжилттэй, хатуу ус байна. Шинжилгээ хийсэн арга стандарт:

(MNS 1097:1970, MNS 6271:2011, MNS ISO 10523:2001, MNS ISO 9297:2005, MNS ISO 6059:2005)

Лабораторийн эрхлэгч: Цагаандархи /MS.c/- 1

Задлан шинжээч: Алтанцэцэг /MS.c/

“GREEN LAB” LLC
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ
СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2023.08.07

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Очир мандал хайрхан” ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001,

Дээж авсан газар: Дундговь аймаг, Гурвансайхан сум, MV-022163 хайлуур жоншны ордын орд Кемп

Хөрсний эрүүл ахуй / MNS 63416:2012, MNS 5367:2004, MNS 6341:2012/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Нянгийн тоо		Гэдэсний савханцарын титр (E.Coli)		Анаэробын титр (Cl.perfringens)	
			Шинжилгээний хариу	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	
1	23/5360	Дээж-1	9.0*10 ⁴	1.0	Цэвэр	0.1<	Цэвэр	

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиран олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

Шинжээч:

/Т. Гэрэлтуяа/

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг 6-р хороо, Нөт Капитал байр 10 давхар 02 тоот
Утас/Факс : 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн
А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

БАТЛАВ:
ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН ХХК
ЗАХИРАЛ
..... / Б.БАТБАЯР /
20.. оны .. сарын ... өдөр

ЗӨВШӨӨРСӨН:
ОБЕГ-ЫН ДЭРГЭДЭХ УУЛ УУРХАЙН
АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН ЗАХИРАГЧ
ХУРАНДАА ..... / Д.ГАНТУЛГА /
20.. оны .. сарын .. өдөр

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН
МОРЬТ УУЛ НЭРТЭЙ ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН ИЛ
УУРХАЙН АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Үндсэн АТЗ-ын дугаар: MV-022163

ХЯНАСАН:
УУЛ УУРХАЙН АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН АЛБАНЫ ДАРГА,
АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ УДИРДАГЧ,
АХМАД ..... / Д.БАЯРЖАРГАЛ /

ХЯНАСАН:
ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР ..... / Ч.МӨНХБАЯР /

БОЛОВСРУУЛСАН:
ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН ХХК-Н ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ
АХУЙН ИНЖЕНЕР ..... / Н.НАМСРАЙДОРЖ /

2023 он

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

№ 06

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1. Энэхүү гэрээний гол зорилго нь Гурвансайхан сумын нутаг дэвсгэр дэхь Албан байгууллага, ААН, Айл өрх нь хог хаягдал гаргасан , үүнтэй холбогдон гарсан төлбөр тооцооны харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2. Нэг талаас Суугаант 2-р "Багийн засаг дарга" Н.Дулам /цаашид Гүйцэтгэгч гэх/, Нөгөө талаас "Очир мандал хайрхан" ХХК -ийн захирал Б.Батбаяр /цаашид Захиалагч гэх/ -ийн хог хаягдлын төлбөр төлөх хугацааг харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.
- 1.3. Энэхүү гэрээг 2023 оны 01 сарын 01 –ний өдрөөс 2023 оны 12 сарын 31-ны өдөр хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.
- 1.4. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019 оны 11 сарын 15-ны өдрийн 36 дугаар тогтоолоор баталсан үнийн тарифыг дагаж мөрдөнө.
- 1.5. Гэрээний хугацаа дуусахаас нэг сарын өмнө талууд гэрээ цуцлах санал гаргаагүй бол гэрээг дахин 1 жилээр сунгасанд тооцно.

Хоёр. Захиалагчийн эрх үүрэг

- 2.1. Захиалагч нь гарсан хог хаягдлыг заасан хуваарийн дагуу тээвэрлэн нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлэх тээвэрлэхийг шаардах эрхтэй.
- 2.2. Захиалагч нь ямарч тохиолдолд гарсан хог хаягдлыг зориулалтын бус газарт ил задгай хаяхыг хориглоно.
- 2.3. Захиалагч нь гарсан хог хаягдлыг зориулалтын уутанд хийж хогийн цэг, бункерт түр хадгалах үүрэгтэй.

- 2.4. Захиалагч нь гарсан хог хаягдлын төлбөрөө тогтоосон тарифын дагуу цаг хугацаанд төлж байх үүрэгтэй.
- 2.5. Тухайн ААН, байгууллага өөрийн талбай /хашаа/-аас гадагш 50 метр зай дахь талбайн цэвэрлэгээг хариуцах үүрэгтэй. Цас орж, мөс тогтсон бусад байдлаар бохирдсон тохиолдолд тухайн талбайн цэвэрлэгээг тогтмол хийж ойр орчмын цэвэр байдлыг ханган ажиллах үүрэгтэй.
- 2.6. Хог агуулах зориулалтын савыг өөрийн хөрөнгөөр шийдвэрлэх бөгөөд хог ачихад саад учруулахгүй газар байрлуулж машин чөлөөтэй орж гарах нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Хот тохижуулах газраас гаргасан загвар, хэмжээний дагуу хог агуулах савыг хийх.
- 2.7. Захиалагч нь хийсэх болон бусад хог хаягдлыг заавал уутанд хийж байх.
- 2.8. Хот тохижуулах газар болон орон нутгаас зохион байгуулсан бүх нийтийн цэвэрлэгээний ажилд идэвхитэй оролцох үүрэгтэй.

Гурав. Гүйцэтгэгчийн эрх үүрэг

- 3.1. "Б" тал гарсан хог хаягдлыг заасан хуваарийн дагуу заасан хугацаанд саадгүй ачиж тээвэрлэх үүрэгтэй.
- 3.2. Хог гаргасаны төлбөрийг нэхэмжлэх заасан хугацаандаа төлөхийг шаардах эрхтэй.
- 3.3. Захиалагч тогтоосон хугацаанд төлбөрөө барагдуулаагүй тохиолдолд хог хаягдлын төлбөрт алданги тооцох эрхтэй.
- 3.4. Барилгын болон уурын зуухны үнс, нүүрсний хог хаягдлыг тусгай үнэ тарифаар тооцно.

Дөрөв. Төлбөр тооцоо, үнэлгээ

- 4.1. Гэрээт хугацаанд талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр / Сардаа 1-ээс 2 удаа / хог хаягдлыг төвлөрсөн цэгт хуулийн дагуу төвлөрүүлнэ.
- 4.2. Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019 оны 11 сарын 15-ны өдрийн 36 дугаар тогтоолоор баталсан үнийн тарифыг дагаж мөрдөнө.
- 4.3. "Б" тал хог гаргасаны төлбөр хураамжийг Нэг сарын төлбөр 300.000 (гурван зуун мянга)-н төлбөр тооцон төлбөрийг Гурвансайхан сумын татварын орлогын 100080700947 дансанд шилжүүлнэ.

4.4. Гэрээнд заасаны дагуу төлбөр тооцоог улирал, хагас жил, жилээр нь төлж болно.

4.5. Хог хаягдлын хураамжийг хугацаа хожимдуулсан тохиолдолд хоног тутамд 0,5%-ийн алданги нэмж төлнө.

Тав. Хамтран хүлээх хариуцлага

5.1. Талууд энэхүү гэрээ зөрчигдөөгүй тохиолдолд дангаараа гэрээг цуцлах эрхгүй.

5.2. Талууд аливаа маргаан, үл ойлголцлыг харилцан тохиролцож шийдвэрлэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд хуулийн байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлнэ.

Зургаа. Бусад

6.1. Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга дарснаар хүчин төгөлдөр болно.

6.2. Гэрээнд тусгагдаагүй боловч нэмж оруулах, гэрээнд өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

Долоо. Нэмэлт өөрчлөлт

20... оны ... сарын ....-ний өдөр талууд харилцан тохиролцож энэхүү гэрээнд дараах нэмэлт өөрчлөлтийг оруулав.

Найм. Гэрээний сунгалт

8.1. Гэрээний хугацаа дуусаж, талууд гэрээг цуцлах талаар албан бичгээр санал гаргаагүй бол гэрээг анх байгуулагдсан хугацаагаар сунгагдсанд тооцно.

8.2. Энэхүү гэрээг 20... оны .... сарын .... өдрөөс 20... оны .... сарын .... өдөр хүртэл талууд харилцан тохиролцож сунгалт хийсэн болно.

Гүйцэтгэгчийг төлөөлж
Суугаант 2-р Байин
Засаг дарга /Н.Дулам/
Утас: 86955800

Гэрээ байгуулсан:

Захиалагчийг төлөөлж
“Очир мандал хайрхан” ХХК -ийн
Уурхайн дарга
/Н.Намсрай /
991090620

		Огноо/Date: 2023.10.16 16:36:10		
Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information				
Журналын/Journal No: 33449174				
Системийн огноо/System Date: 2023.10.16 16:36:10				
Дт/From	IBAN/Дансны/ Картын дугаар IBAN/Account/Car d number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5466120492	ОЧИР МАНДАЛ ХАЙРХАН	1,200,000.00 MNT	1.00
/ Нэг сая хоёр зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр/Bank Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	05	Khan Bank - Хаан банк	1,200,000.00 MNT	1.00
	IBAN/Дансны/ Картын дугаар IBAN/Account/Car d Number	Нэр/Name		
	5176120446	МТА.ТАТВАР		
Гүйлгээний утга/Transaction description: 2231003130860; 3435474; 88000012				

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН

ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар: 0000249870

Очир мандал хайрхан ХХК	3435474			
(аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр)	(регистрийн дугаар)			
Сумын Засаг даргын захирамж	20 23 оны 12 сарын 21 өдрийн А/93 тоот			
(шийдвэр гаргагч)				
шийдвэрийг үндэслэн	Дундговь	Гурвансайхан	2-р баг, Дэрсэнэ-Ус	
	(аймаг, нийслэл)	(сум, дүүрэг)	(баг, хороо)	
	Морьт уул		хаягт	
	(гудамжны нэр)		(хашааны дугаар)	
байрлах, нэгж талбарын	4806001329	дугаар бүхий	3769887	м.кв газрыг
Уурхайн газар				зориулалтаар
15	жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн	Э-0807000212		

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16

**АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН 0000249870 ДУГААР БҮХИЙ
 ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ТЭМДЭГЛЭЛ**

Д/д	Хамтран эзэмшигч
1	Овог: ... Эцэг /Эх/-ийн нэр: ... Нэр: ... Регистрийн дугаар: ... Шийдвэрийн огноо, дугаар: ... оны ... сарын .. өдрийн ... тоот
Д/д	Барьцаа
1	Барьцаалсан эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
2	Нэмэлт барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
3	Давхар барьцаа эсэх: <u>Үгүй</u> Барьцаалагчийн төрөл: ... Барьцаалагчийн нэр: ... Барьцаа эхэлсэн огноо: ... Барьцааны гэрээний дугаар: ... Зээлийн гэрээний дугаар: ...
4	Үнэт цаасны хөрөнгийн багцад бүртгэсэн эсэх: <u>Үгүй</u> Тусгай зориулалтын компанийн нэр: ... Гэрээний дугаар: ... Гэрээний огноо: ...

Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16

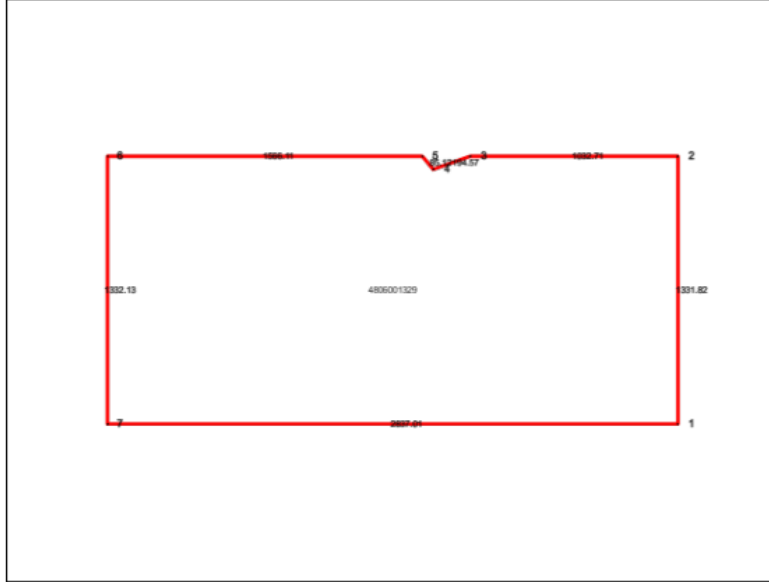
ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНСАЙХАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ MV-022163 ТООТ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙ БҮХИЙ “ МОРЬТ УУЛ”-ЫН ХАЙЛУУР ЖОНШНЫ ОРДЫН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН

Дундговь аймгийн Гурвансайхан сум

Нэгж талбарын дугаар: 4806001329 Эрхийн төрөл: эзэмших

Регистрийн дугаар: 3435474 Хуулийн этгээдийн нэр: Очир мандал хайрхан ХХК

ХАЯГ: Аймаг/Хот: Дундговь ШИНЭ: Гудамж: Морьт уул Тоот:	Сум/Дүүрэг: Гурвансайхан	Баг/Хороо: 2-р баг, Дэрсэнэ-Ус ХУУЧИН: Гудамж Тоот:	Кадастрын муж: 0060
---	--------------------------	--	---------------------

Зургийн масштаб = 1:17573 (1 сантиметрт 175.73 метр багтана)

Хэвлэсэн огноо: 2024-01-16

Орчны тойм

Координатын систем:

WGS84/UTM 48N

EPSG: 32648

Нэгж талбар

Масштаб = 1: 108336

№	X	Y	Урт
1	650264.85	5026045.84	2837.01
2	653105.53	5026114.22	1331.82
3	653073.23	5027443.34	1032.71
4	652039.19	5027418.29	194.57
5	651857.22	5027348.75	85.12
6	651801.28	5027412.86	1566.11
7	650233.15	5027375.27	1332.13

Барилга

№	X	Y	Урт	Дугаар	Талбай
---	---	---	-----	--------	--------

Талбайн хэмжээ: 3769887 квадрат метр

Энэхүү кадастрын зураг нь газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ болон гэрээний хамт хүчин төгөлдөр болно.

www.egazar.gov.mn

УС АШИГЛУУЛАХ ГЭРЭЭ

2023 . 04. 19

Дугаар 05

СУУГААНТ

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28.4, 28.6, 28.7, 29.1-д заасны дагуу Аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын даргын олгосон 2022 оны 12 сарын 08 –ны өдрийн 17 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлтийг тус тус үндэслэн:

Усны нөөц ашиглуулагчийг төлөөлж Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын Засаг дарга

Ус ашиглагчийг төлөөлж Дундговь аймгийн Гурвансайхан сум, улсын бүртгэл, 3435474 регистрийн дугаартай "Очир мандал хайрхан" ХХК-ны захирал Б.Батбаяр нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.5. Ус ашиглах зориулалт: MV –022163 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Хайлуур жонш олборлоно.

2.6. Нийт ашиглах усны хэмжээ: 3702 м³

2.2.1. Үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд /Уул уурхайн үйлдвэрлэлд/: 0 м³

2.3. Усны чанар, найрлага: MNS: 0900-2005 ундны усны стандартыг химийн найрлага физик үзүүлэлтүүдээрээ хангадаг.

2.4. Усны эх үүсвэр: Газрын доорхи ус /Уурхайн хойд хэсэгт өөрийн гаргасан худагнаас/.

2.4.1. Байршил: Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын төвөөс баруун, баруун урагш 27 км –т кемпээс 17 км-т байрладаг "Илжигэнтийн улаан толгой" гүн өрмийн худаг

2.4.2. Солбицол:

2.4.3. Барилга байгууламж:

2.4.4. Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк: 07 кв хүчин чадалтай насосоор тоноглогсон.

2.7. Хаягдал ус: Ахуйн бохир усыг бохирыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.

Стандартын шаардлага:

Хаях цэгийн байршил:

Солбилцол X-Y-

2.16. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ. Усны биохимийн шинжилгээний дүнг хавсаргана.

Жинлэгдэх бодис .....

Органик бодис .....

Эрдэс бодис .....

Хүнд металл .....

Аюултай бохирдуулах бодис, гр .....

2.17. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин:

2.18. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ:

2.19. Усны тоолуурын: Тоолуургүй.

2.20. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1. дэх заалтын дагуу ажилчдын унд ахуйн хэрэгцээнд хэрэглэх 3702м³ усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

Уурхайн үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглах газрын доорх усны төгрөгийг Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын төрийн сан банкны 100080000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ.

Усны нөөц ашигласны төлбөрийг орон нутгийн төсөвт төлсөн мэдээ тайланг бүтэн жилээр гаргаж ирүүлнэ.

Жич: Ус ашигласны төлбөрийг усны эх үүсвэрт байрлуулсан усны тоолуурын заалтаар, Дундговь аймгийн Гурвансайхан сумын татварын байцаагч буюу БОХУБайцаагчийг байлцуулан усны тоолуурын заалтыг сар бүрийн 25-30-ны дотор авч, дараа сарын 10-ны дотор төлнө.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талуудын гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.5.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн

4.5.2. аль нэг тал татан буугдсан бол

4.6. талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл хобогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

БО мэргэжилтэн

Г.Алтангэрэл

Хаяг: Дундговь аймаг
Гурвансайхан сум ЗДТГазар

Утас: 99977590

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

“Очир мандал хайрхан” ХХК-ний

Уурхайн дарга Н. Намсрай

Хаяг: Улаанбаатар хот, СБДүүрэг,
3-р хороо, Монгол глобал төв, 209 тоот

Утас: 99109062